MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN" AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

Redaktorius: Jurgis Kalakauskas

Redakcija: 127 Mimosa Rd., East Bankstown, N.S.W. Tel.: UY 4581, WB 1758

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

PRENUMERATA
Ištisiems metams—£ 3.0.0.
Pusei metų—£ 1.10.0
Trims mėnesiams £ 1.0.0.
Atskiras nr. — 1/6.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose - £ 4.0.0 metams.

SKELBIMAI
1 colis per vieną skiltį—10/-
Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai—1/6.
Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.
Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:
Box 4558, G.P.O.
Sydney, N.S.W.

Nr. 14 (364). Septintieji metai.
SYDNĖJUS, 1956 m. balandžio 3 d.

SU NAUJU PASIRYŽIMU

Gautieji pranešimai rodo, kad po visą platųjį pasaulį išsiklaidžiusiems mūsų tautiečiams, nepaisant pažiūrų ir įsitikinimų skirtumo, gyvai rūpi Lietuvos byla ir visos tautos reikalai. Gausiai lankyti Vasario 16-sios minėjimai ir nemažėjančios, o kai kur net padidėjusios laisvinimo reikalams sudėtos aukos — tai vis ženklai, kurie liudija, jog mūsų tautiečiai nėra abejingi nei laisvinimo darbui, nei pačios lietuvybės išlaikymui. Jei kam seniau dar ir kilo tam tikrų abejojimų dėl mūsų susiskaldymo ir ryšium su tuo susidariusios tam tikros polemikos, tai praktika parodė, jog tokie negatyvūs reiškiniai, kaip noras dar daugiau skaldytis ar net ruošti atskirus minėjimus, vis dėlto žmonių masės nepalaužė ir nenuvedė jų dar didesnės diferencijos keliu, bet suvedė gausingai į sales. Ir kaip esti Australijoje, Amerikoje ir kituose kraštuose.

Šiemetiniai nepriklausomybės šventės minėjimai dar kartą patvirtino, kad nei didžiosios Vakarų valstybės, nei politikai nėra pakeitę savo nusistatymo Lietuvos reikalu. Dar daugiau: šiemet Vliko ir kitų veiksnių kai kur išeita net plačiau į svetimuosius. Įtakingų valstybių vyrų, politikų, visuomenės veikėjų ir spaudos pareikštosios viltys tik sustiprina visų mūsų ryžtą ir drauge rodo, jog išlaisvinimo kovoj einama teisingu keliu. O mes sakėme ir sakysime: Lietuva turi būti vėl laisva ir nepriklausoma — ir įsijungti į kitų laisvųjų demokratinių tautų bendruomenę.

Tačiau remtis vien oficialia puse nepakanka. Išlaisvinimo darbe dar daugiau nuveikia gyva dvasia, idealizmas. Kur išeinama iš asmeniškumų ir kur veikloje pasireiškia toks taurus idealizmas — darbo rezultatai pasidaro dar ryškesni. Vasario 16-sios minėjimai — tai tartum laisvųjų lietuvių plebiscitas už vieningumą, drausmingumą ir pasitikėjimą mūsų laisvinimo veiksniais.

LAISVŲJŲ ŽURNALISTŲ KONFERENCIJA

LNA, — Min. S.A. Bačkis kovo 6 d. dalyvavo Centro ir Rytų Europos bei Balkanų kraštų laisvųjų žurnalistų konferencijoje Paryžiuje, kur visų pabaltiečių vardu nušvietė sovietinės "į tėvynę" grįžimo propagandos pobūdį. Išvadoje pabrėžė, kad ta propaganda siekia platesnių sovietinės politikos tikslų ir kad jai atremti nepakanka vien tik pabėgėlių turimų priemonių. Drauge pabrėžė reikalą giliau pažinti tą propagandą, nes kovoje prieš ją reikia labai apgalvotos taktikos, juoba, kad ji dar plečiama ir bando brautis į visus pabėgėlių sluogsnius.

● Romoje buvo susirinkusi posėdžių Rytų ir Vidurio Europos tautų profesinių sąjungų veikėjų konferencija, kurią globojo tarptautinė profesinių sąjungų konfederacija, apjungianti 55 mil. darbo žmonių, taip pat italų krikščionių demokratų ir socialdemokratų organizacijos. Konferencijoje buvo atstovaujamos 7 pavergtosios tautos. 16 mil. amerikiečių darbo žmonių vardu pasakęs kalbą jų atstovas iškėlė reikalą, kad laisvasis pasaulis dar daugiau įsijungtų į antikomunistinę kovą, visos laisvosios tautos turi pavergtiesiems dar daugiau padėti.

Gyvenimas Okupuotoj Lietuvoj

Laisvėn išsprukusiojo pareiškimai

(E) Nepaisant visų sunkumų ir kančių, Lietuva tebėra gyva ir gyvena geresnių laikų viltimi. Žmonės sugeba prisitaikyti prie visokių sąlygų, savo širdyse iš esmės neišsižadėdami tautinių idealų.

KOKIE PIRMIEJI ĮSPŪDŽIAI ATSIDŪRUS LAISVĖJE?

Susidaro baisus liūdesys ir Tėvynės pasiilgimas. Laisvėje, Vakaruose, kaip atrodo, visko yra pilna, žmonės gerai gyvena. Ir tuo pačiu jauti, kokia skurdi padėtis yra mūsų Tėvynėje, — pasakoja savo įspūdžius patekęs į laisvę 1955 m. pabaigoje mūsų tautietis, gerai žinąs gyvenimo sąlygas pavergtoje Tėvynėje. — Laisvėje žmogus realiai pajunti, ką iš tikro reiškia Tėvynė. Ir tada imi galvoti: dėl ko mūsų tauta turi tiek kęsti, dėl ko jai daroma tiek neteisingų skriaudų, kai tuo tarpu Vakaruose kiti gyvena laisvi, ir tai gerai gyvena. Tada savoji gyvybė atrodo verta nuliaus — jeigu reiktų, nieko nepaisydamas eitum ir darytum tai, kas reikalinga savajam kraštui, žinoma, jei tas žygis atneštų realios naudos. Nors Tėvynėje mūsų tautiečiai nėra dvasiškai palūžę, bet gaivinasi geresnių laikų viltimi, vis dėlto padėtis ten, ypač dvasine prasme, nepaprastai liūdna: okupacija nežmoniškai sunki. Į Tėvynę leidžiama grįžti ir daliai išvežtųjų, tačiau nežymiai, po truputį. Ir dabar dar gabenami į rytus iš okup. Lietuvos žmonės, bet dažniausiai tie, kurie buvo laikomi kalėjimuose ar šiaip suimti — ir paskiau nuteisti. Masiniai trėmimai nebevykdomi.

Didžiuosiuose Lietuvos miestuose rusų skaičius nesieks daugiau kaip 30-35%. Vilniuje jų bus ne daugiau kaip 35% (žinoma, be kariuomenės, bet įskaitant jų šeimas), Klaipėdoje bus iki 40% bendro gyventojų skaičiaus, rajoniniuose miestuose — iki 3%. Rusifikacija — bent bendras išorinis toks susidaro įspūdis — seniau buvo griežtesnė, bet nuo Berijos laikų atslūgo. Prie Berijos gyventojai jau nebegyrė "vyresniųjų brolių". Tada žmonės džiaugėsi, kad iš Lietuvos turės nešdintis visi rusai. Apskritai, ir rusai turi mokytis taip pat lietuviškai. Kai kur neišmokusieji pakankamai valstybinės lietuvių kalbos net perkeliami į kitas vietas. Į rajkomus skiriant pareigūnus, žiūrima, kad jie mokėtų ir lietuviškai. Kai per posėdžius kiti ima šnekėti rusiškai, tai iš susirinkusiųjų atkertama, kad "jau laikas išmokti lietuviškai".

Liaudis pašaipiai atėjūnus vadina "vyresniaisiais broliais" ar "vyresnėmis seserimis". O kai toks atėjūnas pradeda komanduoti, tai kitas kolchozininkas jam ir atkerta: "Tu — vyresnysis brolis, tai gali pats daugiau padirbėti ir mums gražų pavyzdį duoti"... Ir tarp rusų pasitaiko, nors ir nedaug, tokių, kurie nedaro skirtumo tarp lietuvių ar "vyresniųjų brolių".

KOKIA KALBA VYKSTA ĮMONĖSE AR ĮSTAIGOSE SUSIRAŠINĖJIMAS

Priklauso nuo to, kurios rūšies yra įmonė ar įstaiga. Pvz. geležinkeliuose reikia mokėti rusų kalbą, taip pat pašte ir kt. Bet šiaip kitur rusų kalbos reikalaujamas mokėjimas, kaip to norėtų kai kurie atėjūnai, dar nėra esmine kliūtimi gauti darbą. Vietinėse įstaigose ar įvairiuose kombinatuose taip pat knygos ir dokumentai rašomi lietuviškai, nors jau pasitaiko ir mišrių. Rajonuose vieši skelbimai — lietuviškai. Kaune gatvėse kalbant lietuviškai girdėsi daugiau negu rusiškai. Būdinga, jog rusės prie lietuvių taikosi taip pat savo drabužiais, apranga, šukuosena. Reikia pasakyti, kad lietuviai tiek Vilniuje, tiek Klaipėdoje ir kitur kiek galėdami gina savosios kalbos ir kitas jiems priklausančias teises. Kolūkiuose — viskas vedama tik lietuviškai. Tarp žmonių skleidžiama propaganda, kad trėmimai į Sibirą ir žmonių išvežimas — tai buvęs Berijos ir "berininkų" darbas. Ir istribiteliai (jie galutinai panaikinti 1953 m.) vadinami berininkais.

Esantiems laisvuosiuose Vakaruose krašto gyventojai pavydi. Apie juos ten galvojama, kad laisvėje esantieji gyvena gerai, o ypač kas svarbu — kad yra laisvi. Ko nori kraštas iš lietuvių svetur?

Apskritai, krašte galvojama, jog Vakaruose nekovojama dėl gerų vietų, kad visi vieningai jungiasi į kovą kraštui laisvinti. Vieningumas — viena iš būtinųjų sąlygų visoms taurioms lietuvių pajėgoms krašto laisvinimo darbe apjungti. Jeigu krašte žinotų, kad Vakaruose skaldomasi arba susiskaldymą stengiamasi dar daugiau pagilinti, — tokius žygius baisiai pasmerktų.

Trumpai suglaudus, nuotaikos krašte galima taip apibūdinti: mūsų tautiečius ten palaiko viltis, kad išsilaisvinimas ateis. Pats kraštas išlikęs nepalūžęs ir nesukomunistintas. Nesukomunistintas iš esmės ir jaunimas, nors ilgi okupacijos metai vis dėlto, kad ir pamažu, savo daro.

PRANEŠIMAI SPAUDAI

Lietuvos Diplomatijos Šefo Komunikatas

Šių metų kovo mėn. 11 ir 13 d.d. Romoje Lietuvos Diplomatijos šefas min. S. Lozoraitis, Lietuvos ministeris prie Šv. Sosto S. Girdvainis ir pasiuntinybės patarėjas dr. A. Gerutis turėjo pasikalbėjimų su VLIKo pirmininku J. Matulioniu ir VLIKo Vykdomosios Tarybos pirmininke A. Deveniene. Pasikalbėjimų metu L. Diplomatijos šefas pateikė VLIKo pirmininkui ir VT pirmininkei konkrečius pasiūlymus santykiams tarp Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir VLIKo išlyginti ir kliūtims pašalinti, kurios trukdo Dipl. Tarnybai normaliai bendradarbiauti su šia politiniai — visuomenine organizacija.

Min. S. Lozoraitis ypatingai pabrėžė visų lietuvių politinių ir visuomeninių jėgų konsolidacijos ir suderintos veiklos reikalingumą.

VLIKo pirmininkas ir VTarybos pirmininkė jokių pasiūlymų santykiams su LDTarnyba išlyginti nepadarė, iškėlę tiktai tų santykių aiškinimosi procedūros klausimą. Taip pat nebuvo pateikta duomenų, kad ligšiolinis VLIKo nusistatymas LDTarnybos atžvilgiu būtų pasikeitęs.

Roma.

★

Š.m. kovo mėn. 10-16 d.d. tarp Lietuvos Diplomatijos šefo min. S. Lozoraičio ir Lietuvos Nepriklausomybės Talkos atstovų (prof. S. Žymanto ir K. Drungos) įvyko eilė pasitarimų. Jų metu LNT-os atstovai plačiau išdėstė LNT-os pažiūras į Lietuvos Diplomatinę Tarnybą bei santykiavimą su ja, remdamiesi LNT-os veiklos dėsnių pareiškimais. Iš LNT atstovų pusės buvo pareikšta, kad Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir jos šefo, kaip Lietuvos valstybiniam tęstinumui atstovaujančios institucijos, autoriteto rėmimas, Diplomatinės Tarnybos kompetencijų respektavimas ir lojalumu paremtas bendradarbiavimas su ja yra kelias, kurį LNT pasirinko valstybinių ir visuomeninių veiksnių santykių plotmėje.

Šia proga min. Lozoraitis pakartojo, jog Diplomatinė Tarnyba augštai vertina politiniai — visuomeninių organizacijų bendradarbiavimą su ja ir teikiamą jai paramą. Lietuvos diplomatai iš savo pusės ir toliau rems tų organizacijų veiklą, ypač tais reikalais, kurie susieti su Lietuvos nepriklausomybės atstatymo byla.

Pasitarimų metu buvo informuotasi ir tartasi dėl LNT-os Europoje vykdomų bei numatytų vykdyti darbų, siekiant kelti Lietuvos vardą tarptautinėse visuomeninėse organizacijose bei paskirų kraštų visuomenėse tiek politinėmis, tiek kultūrinėmis priemonėmis.

Roma
1956.III.17.

VLIKo Komunikatas

Elta, 1956.III.20 — Š.m. kovo 8-18 d.d. Vliko pirmininkas J. Matulionis ir VT pirmininkė A. Devenienė lankėsi Romoje. Mūsų delegacija buvo nuvykusi į Romą dalyvauti šv. Tėvo sukaktuvinėse iškilmėse. Kaip žinoma, tuo metu į Romą buvo natvykusios apie 40 delegacijų iš įvairių pasaulio kraštų. Iškilmių metu mūsų delegacijai kartu su kitų kraštų delegacijomis garbės vietos buvo paskirtos šv. Augustino tribūnoje šv. Petro bazilikoje.

Kovo mėn. 16 d. šv. Tėvas priėmė mūsų delegaciją audiencijoje Vatikano rūmuose. Audiencijai pasibaigus, šv. Tėvas atsisveikindamas pareiškė mūsų delegatams: "Vargšė lietuvių tauta, vargšai jos žmonės. Aš už juos meldžiuosi ir siunčiu ypatingą palaiminimą".

Savo viešnagės metu mūsų delegatai padarė vizitus Lietuvos atstovui prie šv. Sosto min. St. Girdvainiui ir dipl. šefui min. St. Lozoraičiui. Šia proga keletu atvejų buvo pasikeista nuomonėmis, paliečiant visą eilę reikalų ir bandant ieškoti sprendimų susipratimo dvasioje. Min. Lozoraitis įteikė raštu savo pageidavimus, dėl kurių Vliki teks pasisakyti.

Savo buvimo Romoje proga, mūsų delegatai apsilankė visoje eilėje šv. Sosto ir Italijos institucijų, padarydami vizitus svarbiems dignitoriams. Taip mūsų delegatai buvo priimti J. Em. kardinolo Pizzardo, J.E. arkiv. Samorės, kuris yra Ypatingiems Bažnyčios Reikalams Kongregacijos sekretorius ir su kuriuo turėta ilgesnis pasikalbėjimas. Taip pat mūsų delegacija aplankė senato viceprezidentą Giorgo Bo, senatorių Mario Cingolanį, diplomatinės ir užsienio tarnybos šefą min. A. Nonį ir eilę kitų augštų pareigūnų.

Reutlingenas.

JIEMS ATVAŽIUOJANT

8 TAUTŲ PROTESTAS

Įtakingiausias ir svarbiausias britų dienraštis "The Times", pirmadienio, kovo 12 d. numeryje, atspausdino 8 pavergtų Europos tautų atstovų laišką, ryšium su Bulganino ir Khruščevo vizitu Londone. Vyr. redaktoriui adresuotame laiške, su antrašte "RUSŲ VIZITAS", rašoma:

"Ryšium su artėjančiu maršalo Bulganino ir p. Khruščevo vizitu, mes išreiškiame tuo reikalu savo nuomonę, kaip laisvi atstovai centrinės ir rytų Europos tautų, pavergtų brutališkiausios tironijos, kokia kada nors pasaulis yra pažinęs. Sovietų Rusijos valdovai yra sutepti žmonių kančiomis. Milionai jų aukų, esančių mūsų pavergtuose rytinės ir vidurio Europos kraštuose, stebisi tos rūšies britų vaišingumu. Juos labai prislėgė ir Ženevos nuotaika, kur jų reikalas nebuvo iškeltas. Nuo to laiko komunistiški despotai pavelijo sau piktžodžiauti žodžiais ir veiksmais prieš Vakarus. Ir, vis dėlto, jie atvažiuoja!

Todėl Vakarai neturėtų nustebti sužinoję, kad šis vizitas dar daugiau prislėgs ir net įpykins 100 milionų pavergtų žmonių, kurių tragiškos būklės nė per plaukelį nepalengvino jokios kalbelės. Šis reiškinys neišvengiamai turės sumažinti tų žmonių nepalaužiamą priešinimąsi komunistams anoje Geležinės Uždangos pusėje, kas ir yra vienas svarbiausių Vakarų saugumo laidas. Visų mūsų tautų vardu turime pareigą paklausti, ar dirbtinas nuoširdumas iš tikrųjų yra vertas tokių pasėkmių.

Reiškiame pagarbą

V. Karastojanova (Bulgarija), J. Stransky (Čekoslovakija), A. Rebane B. Nelberg, J. Taul (Estija), A. Andrups, A. Alksnitis, K. Strazdins (Latvija), M. Bajorinas, S. Žymantas, J. Vilčinskas (Lietuva), A. Ciolkosz, J. Starzewski, M. Sokolowski (Lenkija), G. Constantinescu (Rumunija), Slobodan Yovanovitch, M.B. Gavrilovic (Jugoslavija).

Trečiadienį, kovo 14 d. Lordų Rūmuose tuo reikalu įvyko debatai, kurių metu pagrindinę kalbą pasakė Lordas Vansittartas. Kalbtojas atkreipė visų dėmesį į šį "The Times" atspausdintą laišką.

● Ryšium su Bulganino ir Khruščevo būsimu vizitu pavergtų tautų tremtinių organizacijų centrai Londone, kurie atstovauja apie 200.000 pabėgėlių, apsigyvenusių britų salose, kaip rašo "The Sunday Times", svarsto priemones ir būdus pareikšti protestui. Vizito metu numatoma surengti milžiniškas demonstracijas ir vyriausybei įteikti atitinkamas peticijas ir memorandumus.

● Velykų atostogų metu NSW eismo nelaimėse žuvo 14 žmonių. Pernai tuo metu žuvo 17.

Kremliaus valdovams atvykstant

● Konservatorių atstovas Payton reikalavo parlamente, kad D. Britanijos premjeras Edenas, Khruščevo ir Bulganino vizito proga iškeltų pavergtų kraštų klausimą. Gi socialistų atstovas Stokes kreipėsi į ministerį pirmininką, kad šis energingai pareikalautų Kremliaus valdovų paleisti iš koncentracinių stovyklų milionus vergų. Ministeris Edenas išsisukinėdamas nė vienam neatsakė į tiesioginius klausimus.

● Ryšium su Khruščevo ir Bulganino vizitu Londone, britų spaudoje aštriai keliamas klausimas, kad ministeris pirmininkas vizito metu Kremliaus valdovams primintų eilės valstybių pavergimą. Taip pat nurodoma, kad britai neužmirštų, kad komunizmas esmėje nėra pasikeitęs ir nėra atsisakęs minties užvaldyti pasaulį.

● Prancūzų premjeras Molet, grįžęs iš Londono pasitarimų su britų ministeriu pirmininku Edenu, pasakė per radiją kalbą, kurioje pasidžiaugė, kad šiuo metu, kai Prancūzijai yra sunkios dienos draugai anglai pasižadėjo remti prancūzus ir suteikti reikiamą pagalbą.

● Sydnėjaus gyventojų skaičius Velykų metu buvo padidėjęs veik pusmilioniu — apie tiek žmonių buvo atvykę į šį miestą iš įvairių Australijos vietovių. Daugiausiai patraukė tradicinė paroda, kurią šiemet aplankė rekordinis žmonių skaičius. Ypač gausiai lankyti prancūzų skyriaus pavilionai.

● Iš Londono pranešama, kad Bulganinas ir Khruščevas į Londoną balandžio 18 d. atvyks 12.800 tonų nauju kreiseriu "Ordzonikidze", kurį lydės du mažesni karo laivai.

● Pagal šiomis dienomis pasirašytą sutartį, prancūzai iki birželio 30 d. iš Pietų Vietnamo atitrauks savo kariuomenę (20.000 vyrų), kuri numatoma perkelti į Šiaurės Afriką.

Prieš metus prancūzų ir amerikiečių instruktoriai pradėję vietnamiečių apmokymą iki šiol yra paruošę apie 140.000 vyrų Pietų Vietnamo kariuomenę, kuri ir rūpinsis krašto saugumo reikalais.

● Sydnėjuje parodos metu įdūkęs ilgaragis jautis įsiveržė į lankytojų minią ir sužeidė per 50 žmonių, jų tarpe 18 vaikų. Sužeistieji buvo skubiai nugabenti į ligoninę. Jautį nušovė policininkas.

● Sovietų Sąjungoje viešai platinamas laiškas, skaitytas kom. partijos suvažiavime Maskvoje, ir kiti kritiški atsiliepimai apie Staliną. Ten rašoma, kad Stalinas asmeniškai yra nužudęs savo žmoną Nadezhdą. Šiai jo žmonai mirus buvo skelbiama, kad ji "mirė po ilgos ir sunkios" ligos.

● Anglijos komunistų suvažiavime Londone, kur buvo pasakyta 23 kalbos, Stalino vardas nė karto nebuvo paminėtas.

● LNT Valdybai š.m. vasario 15 d. raštu oficialiai prisistačius Lietuvos Diplomatijos šefui, kovo 9 d. atvyko Romon LNT atstovai K. Drunga ir prof. S. Žymantas pasitarti su min. Lozoraičiu Lietuvos laisvės bylos reikalais. Jie taip pat vizitavo min. S. Girdvainį, o kovo mėn. 11 d. dalyvavo popiežiaus 80 metų amžiaus ir 17 metų vainikavimo sukakties mišiose Šv. Petro bazilikoje.

Į Romą, tarnybos reikalais, buvo taip pat atvykęs Pasiuntinybės Patarėjas dr. A. Gerutis.

A. ZUBRAS

BALTARAGIO MALŪNAS

(BALTARAGIO MALŪNAS, KAZYS BORUTA CHICAGO 1952 M.)

Šia antrašte prieš kelis metus rusų pavergtoje Lietuvoje pasirodė ten pasilikusio mūsų rašytojo Kazio Borutos apysaka. K. Boruta yra gerai pažįstamas mūsų literatūroje: jo eilėraščių rinkiniai "Dainos apie svyruojančius gluosnius" ir "Kryžių Lietuva" pasirodė jau 1927 m. Po to sekė "Duona kasdieninė" — 1933 m., "Eilės ir poemos" — 1938 m. Neeiliuotų epinių kūrinių — apysakų jis yra parašęs "Medinius stebuklus" — 1938 m. ir "Baltaragio Malūną", kuris Čikagoje 1952 m. atspaustas antruoju leidimu. Čia paminėti tik svarbiausieji jo kūriniai. Pilnesniam K. Borutos vaizdui paminėtina jo didžiųjų rašytojų veikalų išvertimas į lietuvių kalbą — Ibseno, Buck ir kt. Su kitais jis yra paruošęs ir tikrai labai vertingą "Tarptautinių žodžių žodyną".

Tarp 1930-1931 metų kairieji rašytojai (kairieji darbiečiai), kiti stipriai komunistuojantieji, leido "Trečio Fronto" vardu literatūrinį žurnalą. Jau pats vardas nusako literatūros kryptį: pirmasis frontas — aristokratija, antrasis — buržuazija, tretysis — darbininkija, taigi grožinė literatūra, tarnaujanti trečiojo fronto sąmonėjimui. K. Boruta buvo vienas tų trečiafrontininkų, ir jo kūryba priklauso visuomeninio — politinio atspalvio realizmui. K. Boruta "Trečiame Fronte" spaudė eilėraščių ciklą, pavadinęs "Duona kasdienine", kurie vėliau buvo išleisti atskiru leidiniu. Tuose eilėraščiuose "Didžiojoj draugystėj" jis dainavo:

— Mūsų draugai —
Fabrikuose, dirbtuvėse, laukuose
Savo galybe
Visą pasaulį apjuosia.

Per mūsų kovą, prakaitą ir kraują,
Žinau aš, —
Pasaulis užtekės, kaip saulė,
Šviesus, skaistus ir naujas...
(Liet. Ant. 571 p.)

Paskaitę tas eilutes, mes labai nusiviltumėm, laukdami tų pačių motyvų "Baltaragio Malūne". Kaip derėtų marksistinio realizmo kūrėjui, "B.M." nesutinkame pergalės vėliavą nešančio proletariato, nematome nei jo tos rūšies pastangų, nevaizduojamas čia nei darbininko prakaitu užaugęs turtuolis — buožė, perkūnais nesutrankoma burtų ir pasakų karalija. Marksistiniam realistui nėra kitos tikrovės be pojučiais patyriamos, be protui suvokiamos. "Baltaragio Malūne" K. Boruta panaudoja liaudies pasakų apie velnius motyvą. Pagrindinis veikėjas čia yra Paudruvės pelkių velniūkštis Pinčiukas. Bet tegu ir būtų panaudota pasakų motyvas, tai bent kitaip marksistinio realizmo kritikai lauktų Borutą užbaigiant savo pasaką. Velnias turėjo būti demaskuotas kaip senų laikų prietaras, kaip nesveikos vaizduotės padaras. Gi Boruta savo pasaką baigia:

— Kokia čia tada pasaka? Juk tai pats gyvenimas. Ir ištikrųjų, susipina pasaka su tikrove, kaip laimė ir nelaimė žmogaus gyvenime; ir kur čia tada atskirsi, kur pasaka, kur tikrasis gyvenimas?

Aš jų ir neskiriu.

Neskiria ir žmonės su skaidria širdimi ir šviesiomis akimis. (B.M., 253 p.)

Ach, pagaliau ir visas Paudruvės kraštas tai viena pasaka, bet žiauriai siaubinga, lyg nuogiausia gyvenimiškoji realybė. Taip ir nori pradėti galvoti, kad tai ne Paudruvės kraštas, o visa Lietuva, kad Pinčiukas tai ne velnias, o įsibrovėlis rusas, iš kurio visa pikta kyla. Kas gi neleidžia pasakos ir savaip sekti...

Kokia būtų laiminga Jurga, jei ne Pinčiukas, jei ne tie burtai. Jei jūs nebenorit toliau pasakos klausytis, tai nutraukit ją toje vietoje, kur Girdvainis su savo obuolmušiais žirgais išsklaido burtus ir atvažiuoja piršlių pas senąjį malūninininką Baltaragį. Juk ir Pinčiukas pradžioje yra kvailas ir žioplas, kaip visi lietuviškų pasakų velniai. Tada jūs pasekite jau savaip. Pasodinkit Jurgą lineikon ir išleiskit su Girdvainiu "šliubo". Juk dažniausiai pasakų laimingas galas. Ir nelaukdami pabaigos, leiskit Perkūnui nutrenkti Pinčiuką, tik Jurgai karieton sėdant.

Bet Boruta mezga pasaką kitaip. Antroje dalyje, atomazgoje, po Girdvainio oboulmušių žirgų pavogimo, gal vyties, jau velnias triumfuoja: įvykiai seka įvykius, ir viskas rieda bedugnėn. Tai jau nebe liaudies pasakų motyvai, o menininko pagrindinės minties ryškinimas: susidėjai ar šiaip pakliuvai į velnio spąstus, tai iš jų sveikas nebeištrūksi. Nors pabaigoje Perkūnas ir nutrenkia Pinčiuką, bet kas beliko iš Paudruvės krašto, jei ten nebėra gražuolės Jurgos, senio Baltaragio, nebėra jo malūno?... Vieni tik griuvėsiai, tik nykus ežero šniokštimas ....

— Dar ir dabar, pasakoja, Paudruvės, krašte kiekvieną pavasarį, kai šniokščia pirma pavasario audra, sukyla Udruvės ežeras, veržiasi iš savo krantų, griauna tą skardį, kur stovėjo Baltaragio malūnas ir pradeda tada tenai dėtis nepaprasti ir nuostabūs dalykai, — sako Boruta, B.M. 253 p.

Gal K. Boruta tik dabar suprato, ką jis kada nors yra dainavęs "Nepažįstamojoj":

— Tai argi ne tave širdy nešiojau
Su meile didele ir širdgėla.
Negirtas būdamas tavimi pagiriojau,
Dabar dairaus aplink—tavęs nėra.
(Liet. Ant. 570 p.)

O visdėlto paskaitykime "Baltaragio Malūną". Juk dėl jo, turbūt, ir pats iš Paudruvės krašto turėjo dingti. Ar toji "Nepažįstamoji" tik ne dabartinė Lietuva? Rusams grįžus į Lietuvą ir K. Borutai išleidus "Baltaragio Malūną", jis buvo nuteistas ir ištremtas į Sibirą. Tikros priežasties jo pakaltinimo nežinome.

A. BULAKAS.

AUSTRALIJOS UPĖMIS

Tai viskas prasidėjo prie pietų stalo 1955-56 Jamborėje, Clifford parke. Kažkas juokaudamas užsiminė apie kelionę į Melbourną plaustu. Šis stalo aidas buvo įvykdytas.

Stovyklos likvidavimas. Medžiagos buvo pakankamai: vilkom bakus ir baslius, o taip pat ir virves iš visų stovyklos kampų. Surinkę sukapojom baslius pagal reikalingą ilgį ir storom virvėm surišom. Plausto statybai nepavartojom nei vienos vinies. Piemenų mazgai mazgėsi vienas po kito, iš baslių surištuosna rėmuosna įtaikėm bakus ir stipriausiom virvėm pririšom. Pamažu, su didžiausiu atsargumu, mūsų plaustas buvo nuleistas į Jaros upę. Įgulai sulipus ant plausto, pastebėjom, kad jis peržemai guli vandenyje: nutarėm dar du 44 galionų bakus parišti po grindimis. Juos paspausti po plaustu buvo nelengva — ne vieną kartą jie, kaip kamsčiai, pašokdavo augštyn. Kad juos būtų galima pririšti, vienam mūsų reikėjo panerti ir pratraukti virvę. Šį malonų darbą atlikom pamainom.

Baigiant ruoštis, mus užpuolė toks lietus ir kruša, kad visi nėrėm, kur tik matėm kokią pastogę. Sulindę po tuo brezentu, kuris dengė mūsų maistą, susigrūdę šešiese, užkandom ir ištuštinom po kelias bonkas pieno, kol lietus nustojo pylęs. Aš nenorėčiau jūsų nustebinti, bet mūsų įgula, prieš išplaukdama, išgėrė apie trisdešimt bonkų pieno. Šios kalorijos mums pravertė vėliau.

Krušai ir lietui nustojus, atėjo laikas "laivą" krikštyti. Paėmę pieno bonką, kiekvienas nugėrėm po gurkšnį, ir pieno putomis pakrikštijom plaustą, vardu Yarraburry. Šampano, deja, neturėjome. Susidėję kalorijų atsargas ir atsisveikinę su mūsų vieneto vadovu vyr. sktn. B. Dainučiu, sk vyt. J. Mockum ir sk. A. Kazlausku, taip pat nepamiršdami savo kaimynų ir kitų brolių skautų, sulipę atsistūmėm nuo kranto. Įgula buvo šešių žmonių: plausto vadovas J. Mikolajūnas, jo pavaduotojas D. Bitė, gi šiaip jau eiliniai — Z. Zableckis, A. Dimidavičius ir A. Bulokas. (Tada dar nenumaniau, kad man teks būti plausto kronikininku!). Plausto priekyje plevėsavo mūsų trispalvė ir jūrų skautų vimpilas. Pasileidom upe visi entuziazmo pilni ir pasiruošę betkokiom staigmenom. Mūsų buvo nutarta, kad jei laimingai praplauksim pro maudykles, viskas bus gerai. Praplaukt praplaukėm laimingai pro maudykles ir pro pirmuosius krioklius, ir pro salą, nors ir teko kiek tarp šakų pasinarplioti. Toliau kelionė tęsėsi visai ramiai, kalbantis ir svarstant, kas gali toliau nutikti. Praplaukėm mergaičių stovyklą ir vyčių maudyklą. Upę rėmė iš abiejų pusių augšti krantai, apaugę žalumynais. Nepaprastai gražus vaizdas. Štai čia pakraštyje stiepiasi augštas kalnas, visas nuaugęs medžiais. Laikrodžio ant plausto niekas neturėjom, tad laiką spėte spėjome. Maždaug po 2 valandų plaukimo Yarrabury priplaukė pirmąjį didesnį krioklį. Upė čia šakojosi į tris atšakas. Iš žemėlapio patyrėm trečiąją atšaką tekant į australiškuosius tankynus, tad liko rinktis vieną iš likusių dviejų kelių. Išlipė teiravomės žmonių. Buvom patarti rinktis vidurinįjį, bet ir įspėti: "Dont be crazy". Padėkoję už patarimą, mes leidomės toliau nurodyta vaga, tvirtai įsikabinę plausto. Laimingai nušokom dviejų pėdų krioklį, bet užsikabinom prie mažos salikės. Jieškodami geresnio kelio nusileisti, radom dar du bakus ir gerą galą virvės. Nutarėm šią atsargą pasiimti. Neradę kito kelio dar tvirčiau pririšom daiktus prie plausto ir, gavę komandą, išsistūmėm toliau į verpetus. Stipri toje vietoje srovė pagavo mūsų plaustą ir sukdama nešė žemyn. Staiga jis užkliuvo ir ėmė virsti. Galima buvo girdėti iš maisto dėžių krentant kiaušinius. Bet kam rūpėjo kiaušiniai, kada nebežinojom, kas atsitiks su "laivu" ir jo garbingąja įgula. Keliom sekundėm plaustas stabtelėjo virtęs, lyg pakibo ore, sustojo ir mūsų kvėpavimas. Laimei, plaustas atkrito reikiamon pusėn; visi pajautėm palengvėjimą. Nors visi buvom šlapi ir iš vietų išmėtyti, pavojingą vietą sekmingai praplaukėm. Ši vieta paliko didelį įspūdį. Juokaudami ir diskutuodami išvengtą nuotykį, plaukėm toliau. Bet štai ir vėl prislinkome naują kliūtį — sūkurys. Čia mūsų plaustas užsimanė šokti valsą ir šoko gal kokią dešimt minučių. Sukomės ratu, sukomės kol galų gale pasisekė išsiirti lauk, atgal į srovę. Ir vėl rami srovė, gražūs žali krantai. Bet mūsų ausys įtemptos: nebepasitikim Jaros vyliams. Praplaukus vieną šlaitą ir upei dingstant už posūkio, girdime didžiausią ūžesį. Už posūkio išvydom vandenkritį — krioklį, visos upės pločio. Mūsų visos pastangos prisiirti kranto nuėjo niekais. Srovė jau buvo mus įtraukus, ir mes įsikabinę plausto laukėm, kol krisime per akmenis ir orą. Per plauką aplenkėm didžiulę uolų atlaužą, nušokom kokių trijų pėdų vandenkritį, ir mūsų kroviniams atšokant nuo akmeningo guolio atatrankos, Yarrabury ėjo toliau. Šią dalį kelionės mes nežinojom, kur esame — ar danguj, ar ant plausto. Z. Zableckis šoko gelbėti savo lietpalčio, kurį jau nešėsi Jara. Kiti, vis dar išsilaikę ant plausto ir juokaudami, tvarkė denį ir jieškojo artimiausios vietos išgriebti iš vandens brolį su apsiaustu. Plaustas, pasirodo, buvo gerokai nukentėjęs: reikėjo kiek pasilopyti, o ir vakaras artėjo. Prisiirėme kranto ir nutarėm pasilsėti. Susikūrėm laužą ir skaniai užkandę, sumigom po atviru dangum. Deja, naktis nepraėjo ramiai sapnų karalystėje: man pačiam teko kiek apsivilti ir baigti savo kelionę. Likusieji, sutvarkę rytą plaustą, pasileido toliau link Warrandyte. Jų nelaimei, turėjo jie ten ir kelionę užbaigti. Vis tai mano apsviltos kojos negandas kaltas. Ir taip pririšę saugioje vietoje Yarrabury, jie grįžo atgal į civilizaciją.

BIRUTĖ ANTANAITYTĖ.

LIETUVOS GAMTA

Yra šalis, plačiai upių išvagota,
tyvuliuojančiais ežerais nuklota,
Baltijos liuliuojama, šalis, alksnynais apaugusi, rūtų darželių puošiama, dainų dainuojama.

Pavasarį, kada vieversėlis užgieda ir artojas eina į dirvą, žemė prakaituoja paskutiniuosius vandens lašus. Merginos eina į rūtų darželius. Po namų langais jos lysves kasa, tręšia ir sėja gėles. O gėlių įvairumėlis: čia žydi rožės, lelijos, pinavijos, jurginai, jokubėliai, šalavijai, čebatėliai, razetos, žaliuoja mėtos ir rūtos. Užtat visad rūtų darželį jautriai mini liaudies daina, taip gražiai jį apdainuoja poetas Antanas Vienažindis. Tikrai myli lietuvaitė savo darželį, juo didžiuojasi. Nors labiausiai nuvargusi, vistiek vakare eina į rūtų darželį: palaisto, apravi, na, ir laukia artojėlio, kuris praeidamas pro šalį, pakalbina meiliu žodeliu.

Paėjus toliau namų, žaliuoja ir žydi pievos. Per pievas upelis teka, apaugęs alksniais, gluosniais ir karklais. Nors ir karščiausia vasaros diena, paupiuose po alksniais ir gluosniais vėsu. Koks malonumas atsigulti tokiam pavėsy, ant žalios vejelės karštą vasaros dieną. Atsigauna visi kūno sąnariai, ir sieloje taip ramu. Praėjęs javais žaliuojančius lauks, pasuki į alksnyną. Pilnas alksnynas priaugęs serbentų, aviečių, žemuogių. Tik rink išsirpusias uogas ir valgyk, kiek tik telpa. Už alksnyno ežeras. Jo krantai smėlėti, vanduo mėlynas, rodos, visas dangus savo veidą jame atšviečia. Vanduo lygus, jokios bangelės. Valtelėje meškeriotojas sėdi. O vakaras pavasaryje! Saulei leidžiantis už alksnyno, žmonės grįžta iš laukų. Pasigirsta armonika, jai pritaria merginų ir vyrų balsai. Iš pradžių silpnai, po truputį balsai stiprėja, kol susirenka visas kaimo jaunimas ir dainuoja iki vidurnakčių. Taip ir jauti: medžiai nutyla šlamėję, paukščiai alsavę — klausosi jaunimo dainos. Lietuvos mišką bene gražiausiai bus aprašęs Antanas Baranauskas:

— Miškan, būdavo, eina — tai net
akį veria;
Vat taip linksmina dūšią, užu
širdies tveria,
Kad net širdžiai apsalus, ne kartą
dūmojai:
Ar miške aš čia stoviu, ar danguj,
ar rojuj?

Lietuvos gėleles tačiau gražiausiai yra apdainavęs poetas Kazys Binkis. Apdainuoja jis obeles žiedus, vandens leliją, žibuokles, aguonėles, rugiagėles, rūtą ir visas gėles iš šieno "Žalumo Bangoj" sutinkame gėles, mišką, plaštakėles ir paukščius. Tai Binkio himnas gamtai. Šio himno kokia žaisminga pradžia:

— Ant kalno tulpės,
Pakalnėj jievos,
Miške žibutės
Šilkinės žydi.

Pabaigoje sutinkame, nors taip pat žaismingą, bet jau gamtos įprasminimą:

— .....
Visi kaip vienas
Iš miego kėlės
Ir garbint ėmė
Tą, kurs parėdė
Miškus ir laukus,
Ir slenias pievas,
Tą, kurs pražydė
Ant kalno tulpes,
Pakalnėj jievas.

Bet taip gražu yra tik vasarą, kol linai tebežydi ir mėlynuoja lyg pieva, kol rugiai ir kviečiai auksinėmis varpomis tebesidabina. Rudenį, kada lapai krinta, nors prinokusių vaisių daugybė, gamta nustoja savo žavesio. Ir gėlės pražydėjusios, nukarusios savo galveles. Visą dieną lynoja smulkus lietus, lyg debesys būtų žemėn nusileidę. Vaikai nebedrįsta iškišti nosies iš namų.

Bet užtat žiema. Kai tik žemė išąla ir vandenys užsitraukia pirmuoju ledu, vaikai tuojau eina išbandyti jo stiprumo. Kaip gražu sniegules gaudyti ir stebėti jas tirpstant delne. Gi saulei suspindėjus, visa žemė ir medžiai sužvilga brangiųjų deimantų žvilgesiu. Tada nuo kalnelio rogutėmis leistis, kada vėjas pro ausis švilpia, tai vienas malonumas. Greitakojis bėris vėjo greitumu neša laukais ir pievomis roges, o tu sėdi jose. Tikėk, ir sustojus nesinori lipti iš jų. Arba vėl ant ledo čiuožti. Būtinai lenktynių.

Pranas Vaičaitis sako: "Gražu, gražu mūs Lietuvoj". Deja, ir aš neilgai joj buvau, ir tai dar visai maža. Pro miglas tejžvelgiau gimtinę, bet iš tėvelių pasakojimų ir lietuviškų knygų daug apie ją sužinojau.

(Tema, čia kiek sutraukta, buvo rašyta Melbourno Lituanistinių Kursų baigiamiesiems egzaminams. Red.).

DAIL V. RATAS.
MEDŽIO RAIŽINYS.

AUDRA
(Iš knygos Juodvarniai).

BAIGĖ KURSUS

Kovo 17 d. Melbourno Lituanistinius Kursus baigė šie klausytojai: **Birutė Antanaitytė, Algis Kazlauskas, Algis Bulakas, Danutė Butkevičiūtė, Rasa Jakutytė, Kristina Brėdikytė, Arūnas Staugaitis, Rūta Laisvėnaitė, Eglė Civinskaitė ir Davis Bitė.** Raštu ir žodžiu egzaminus teko laikyti lietuvių kalbos ir literatūros ir Lietuvos istorijos (politinės, bažnytinės ir apskritai kultūros).

Geriausiai egzaminus, pažymiu labai gerai, išlaikė **Kristina Brėdikytė,** kuri šiemet pradėjo studijuoti Melbourno universitete mediciną. Kiti išlaikė pažymiu gerai.

Kovo 24 d. išlaikiusiems buvo įteikti pažymėjimai. Kursų vedėjo A. Zubro pabrėžimu, tai esąs lietuviškumo brandos pažymėjimas, kuris tačiau įpareigoja ir ateityje lietuviškų dalykų pažinimą nuolat plėsti. Išleistuvėse dalyvovo jaunesnieji, kursuose liekantieji klausytojai, visi dėstytojai ir baigiusiųjų tėvai bei draugai. V. Šalkūnas, kursų reikalų vedėjas, tėvų rėmėjų komiteto vardu baigusiems įteikė po vertingą lietuvišką knygą. Dėstytoja A. Karazijienė paskaitė iš "Atolo" Vyt. Žemkalnio fragmentą "Karalių kapai". Kun. J. Kungys pasveikino baigusiuosius ir palinkėjo eiti lietuviškuoju keliu, nepamirštant, kad religija yra vienas stipriausių tautinio reiškimosi momentų. Baigusiųjų vardu dėkojo K. Brėdikytė. Tėvų vardu kalbėjo V. Jakutis, tautinių šokių — A. Karpavičius.

DANUTĖ BUTKEVIČIŪTĖ,

iki šiol lankiusi vieną Melbourno mergaičių koledžą, pakeitė mokyklą ir įstojo į mokytojų seminariją. D. Butkevičiūtė šiemet baigė Melbourno Lituanistinius Kursus ir yra "Jaunimo Kvieslio" bendradarbė. Redakcija linki sekmės naujojoj mokykloj ir laukia pavaduosiant pavargusius senuosius lietuvių savaitgalio mokyklos mokytojus. D. Butkevičiūtei baigus seminariją, yra gražios perspektyvos ateičiai Lietuvoje: ji galės būti anglų kalbos mokytoja mūsų gimnazijose.

SUSITRUKDĖ "LITHUANICUM" LEIDIMAS.

"Lithuanicum" leidimas kiek susistrukdė, nes dėl firmos apsileidimo vis dar negaunama Šveicarijoje užsakytoji lietuviškais rašmenimis rašomoji mašinėlė. 9-tasis sąsiuvinis pasirodys po Velykų. Iš "Lithuanicum" redakcijos pasitraukus A. Karazijienei, jos vieton įėjo žinomas pedagogas ir aktingas skautininkas A. Bakaitis.

J. Žukausko vardinių proga jo bute buvo pravesta rinkliava "Lithuanicum" leidimui paremti. Surinkta £ 5.10.0. Pinigai įteikti "Lithuanicum" administratoriui p. J. Janulaičiui.

"JAUNIMO KVIESLIO" red. Vik. Baltučiui dėl laiko stokos iš šio skyr. redaktoriaus pareigų pasitraukus, ateityje rankraščius "Jaunimo Kviesliui" malonėkite siųsti tiesiog "Mūsų Pastogės" Redakcijos adresu.

Viktorui Baltučiui už gražią talką nuoširdžiai dėkojame.

Šio nr. "Jaunimo Kviesli" suredaguoti talkavo A. Zubras.

Redakcija visados bus dėkinga savaitgalio mokyklų mokytojams, visiems jaunimo bičiuliams, kaip ir kiekvienam jaunuoliui-ei, prisiuntusiems rašinių "Jaunimo Kviesliui".

Redakcija.

AR JIE GERESNI?

ISTORINIS BLEFAS IR DVIVEIDIŠKUMAS

Stalino pasmerkimas tai yra viena iš paskutiniausių suktos komunistų politikos išdavų. Kodėl gi dabartiniai rusų vadai sutrypė Stalino legendą? Šį klausimą plačiai gvildena viso pasaulio ir šio krašto spauda. Iš viso, pasisakoma, kad Stalino režimo pasmerkimas, padarytas mirusiojo diktatoriaus artimiausių bendradarbių, talkininkavusių terorui ir melo istorijoje. Žinoma, kad Stalino režimas buvo žiaurus. Bet juk tie patys vadai, kurie šiandien smerkia Staliną, buvo artimiausi jo padėjėjai, vykdę žiaurumus ir žmonių naikinimą diktatoriaus vardu. Juk 9 iš 12 buvusių artimiausių Stalino bendradarbių šiandien yra valdžios viršūnėse. Tik vienas Berija neteko galvos po Stalino mirties. O Chruščevas buvo pats karščiausias Stalino talkininkas. Ir Malenkovas buvo labai uolus ir artimas diktatoriaus bendradarbis. O dabar, lankydamasis Londone, Malenkovas sako, kad Rusija dabar valanti savo namus ir "valo Stalino režimo pėdsakus".

O KUR GI MŪSŲ TĖVAS IR MOKYTOJAS?

O ką dabartiniai Rusijos didvyriai kalbėjo prieš trejus metus, kada buvo pranešta per Maskvos radiją liūdna žinia apie Stalino mirtį. "Lenino testamento vykdytojas, komunistų partijos ir tarybinių žmonių tėvas ir mokytojas, viso pasaulio darbo žmonių vadas ... "Tai yra didžiausias nuostolis partijai, Sovietų Sąjungos ir viso pasaulio darbo žmonėms." Raudonojoje aikštėje laidojant Staliną atrodo liūdėjo visi vadai. Skaitant ano meto laidotuvių aprašymus ir žiūrint laidotuvių vaizdų, šiandien prašosi išvada, kad tuometinės Stalino laidotuvės buvo tarsi kokio Čikagos žymaus gangsterio laidojimo komedija, rungiantis plėšikams ir verkiant prie karsto jų pačių nugalabintos aukos. Ir dabar jie tarpusavyje lenktyniauja kiek galėdami apšmeižti tą savo "tėvą", tarytum jie nieko bendra neturėję su juo.

AKCIJOS PRIEŽASTIS—BAIMĖ DĖL SAVO LIKIMO

Nustebinti vakarai ir įsiutę komunistai klausia, kodėl Chruščevas šiandien visa tai daro? Ar tik jie patys nebijo savo praeities darbelių ir savo likimo? Žinoma, tik kom. partijos vyriausias prezidiumas galėtų pilnai atsakyti į šį klausimą. Bet tie šaltiniai viešai neprieinami. Tačiau pastarųjų trijų metų sovietų hierarchinė istorija gali kiek atskleisti tos ministerijos užkulisius. Juk, nežiūrint to, kad dabar Rusijoje yra ir kolektyvinė diktatūra, pagrindinė jų politika nepakitėjo. Rusija ir toliau tebėra policinė valstybė. Beriją nužudžius, jėgos politikos pusiausvyra perėjo į kariuomenės rankas, maršalo Žukovo asmenyje. Ir vargšui žmogeliui niekas nepakito. Jis ir toliau gali būti suimtas, deportuotas, ar pasmerktas be triukšmo. Priverčiamų darbų stovyklos tebėra perpildytos ir po Stalino mirties. Stalino linija vykdoma toliau pramonės ir žemės ūkio srityse. Ir tarptautiniuose santykiuose naujoji sovietų taktika nepakeitė stalininės politikos esmės. Ir dabartinių vadų vyriausias užsienio politikos tikslas — pasaulio užviešpatavimas. Visa tai rodo, kad pagrinde palieka visi Stalino politikos dėsniai. Tada, kodėl gi jis pasmerkiamas? Svarbiausia priežastis, atrodo, būsianti ta, kad vyksta rungtyniavimas tarpusavyje ir vienas kito baimė. Vieno kurio nors prasiskverbimas į priekį ir pagrobimas valdžios, kokią Stalinas turėjo, o tuo pačiu ir visų kitų nustūmimas, tai ir būsianti baisiausia šmėkla, kankinanti dabartinius Stalino įpėdinius. Čia ir yra suprantama toji smarki propaganda prieš "vieno asmens kultą" ir valdžią. Dėl to Stalino paveikslas, to buvusio "darbo žmonių vado", šiandien yra atydžiai perdirbamas, kad atvaizdavus (kuo jis ir buvo) — kraujo ištroškusį piktą, žiaurų tironą. Žinoma, daug lemia šioje komedijoje ir dabartiniai komunistų ūkiniai negalavimai — reikalingiausių prekių stoka, nesekmė žemės ūkyje ir kt.

O juk smerkiant praeitį reikia žmonėms ką nors duoti dabar, tuo paremiant geros politikos siekimus ne žodžiais, bet darbais. O kai nėra ką duoti, tai tas neabejotinai kelia žmonėse nepasitikėjimą. Žinoma, dabartiniai Rusijos vadai gerai numatė visas tokios akcijos pasekmes. Jie yra pasirengę sutramdyti bet kokias gyventojų abejones dėl jų skelbiamų "tiesų". Tačiau galutine išvada, nežiūrint ką šiandien bekalbėtų Chruščevas ir jo sėbrai, kiekvieno išmintingo žmogaus yra ta, kad juo daugiau komunistinis režimas "kitėja", tuo labiau jis lieka sena, žiauri priespauda.

K. KEMEŽYS

"Tiesa" kovoja... kiti nuolaidžiauja

LNA, kovo 14. — "Girtavimas, o su juo susijęs chuliganizmas ir kiti nusikaltimai... kartkartėmis padvelkia ir apnuodija atskirų žmonių gyvenimą", — taip skundžiasi Lietuvos kompartijos organas "Tiesa" (1956 m. vasario 11).

Kad tos "kartkartės" Lietuvoje dabar gana dažnos, liudija tame pačiame straipsnyje minimi pavyzdžiai, kuriuose sakoma, kad "daugelis respublikos rajonų" esą apsileidę kultūrinės veiklos srityje, todėl ten esąs išplitęs girtavimas.

"Kapitalistai nekovoja prieš girtavimą, nes jiems lengviau išnaudoti žmones, kurių protas apnuodytas", — aiškina "Tiesa". Ir čia pat sako, kad "Nepakankamai kovoja prieš girtavimą ir chuliganizmą tarybiniai organai, milicija, teismas... chuliganai lieka nenubausti... milicijos ir teismo organai nuolaidžiauja triukšmadariams ir chuliganams".

Kokiais sumetimais "tarybiniai organai" nekovoja prieš girtavimą, "Tiesa" nenurodo...

ELTOS KRONIKA

★ Mažosios Lietuvos Tarybos prezidiumas, susirinkęs 1956.III.3-4 d.d. posėdžių Hannoveryje, pasiremdamas MLT statuto 4-ju paragrafu, į prezidiumo narius kooptavo Vilių Mačiulaitį, seną mažlietuvį rezistentą, išlaikytą nacių kacete nuo 1940 m. rugpjūčio mėnesio iki 1945 m. gegužės mėnesio, kai Vakarų Santarvininkai visus suimtuosius išlaisvino. Prezidiumas, išklausęs savo pirmininko Simonaičio ir MLT atstovo Vliko V. Taryboje M. Gelžinio pranešimų, nusistatė: MLT santykių su MLSR reikalais nutarimų nedaryti, bet pateikti eilę siūlymų, kuriuos teapsvarsto visi laisvajame pasaulyje esą mažlietuviai, — ir tik visiems pasisakius ir visiems pateikus pasiūlymus, eiti prie nutarimų formulavimo. Buvo plačiai išryškinta vadovavimo veiklos taktika ir atliktieji darbai.

★ Š.m. balandžio 12-16 d.d. Strasburge šaukiama speciali Pavergtųjų Europos Tautų europinė sesija.

Lietuvos delegaciją minimoj sesijoj sudarys 6 asmenys: jai. pirmininkaus V. Sidzikauskas iš New Yorko, kuris yra PET seimo bendrųjų reikalų komisijos pirmininkas, o kiti delegacijos nariai yra iš Europos.

★ Grįžęs iš Europos į JAV buv. VT pirmininkas K. Žalkauskas Pabaltijo Laisvės namuose New Yorke padarė pranešimą apie dabartinę Europos politinę padėtį ir Lietuvos laisvinimo veiksnių darbą. Į posėdį buvo susirinkę esą New Yorke Vliko prezidiumo nariai, Lietuvos Laisvės Komiteto nariai ir gen. konsulas J. Budrys. K. Žalkauskas pareiškė įsitikinimą, kad Vykd. Taryba turi likti Vokietijoje, arčiau Lietuvos.

● LNA, — Iš komunikato apie danų ministerio pirmininko apsilankymą Maskvoje aiškėja, kad Sovietų vyriausybė principe sutiko derėtis su danais dėl atlyginimo danų piliečiams ir firmoms už jų nustotą turtą ryšium su Pabaltijo kraštų "įsijungimu" į Sovietų Sąjungą.

PAS SKAUTUS

LSB VADIJOS ATSIŠAUKIMAS DŽIAMBORĖS FONDO REIKALU

Mieli Skautų Tėvai, Bičiuliai ir Rėmėjai!

Lietuvių Skautų Brolijai, veikiančiai laisvame pasaulyje, be tiesioginių auklėjimo uždavinių yra ir dar viena svarbi pareiga — Lietuvos reprezentacija.

Daugelis Jūsų, gerbiamieji, žino kokios didelės galimybės mūsų skautų vienetams išnešti Lietuvos reikalus į tarptautinį jaunimo formumą — pasaulio skautų šeimą, kurią sudaro virš 10 milionų skautų-čių 60-tyje pasaulio kraštų. Tas galimybes atveria tarptautiniai skautų sąskrydžiai ir stovyklos — džiamborės, kuriose, vien kalbant apie praeitus metus, mūsų Brolijos vienetai yra iškėlę trispalvę, dainavę lietuviškas dainas paskleidę tūkstančius egz. informacinės medž. apie Lietuvą.

1955 m. nuskambėjo mūsų reprezentantų žygis į pasaulinę sk. džiamborę Kanadoje. Ten mūsų stovyklavietė buvo viena iš gražiausių ir labiausiai lankomų, ten mūsų broliai šoko tautinius šokius tūkstantinei skautų ir svečių publikai, pasirodė televizijoje ir per radiją. Tų pačių metų Kalėdose Australijos broliai dalyvavo milžiniškoje Pan-Pacifiko džiamborėje ir ten atliko mūsų tautai didelės svarbos patarnavimą.

Tai buvo žygiai gražiai įsirikiavę į mūsų visos emigracinės viuomenės pastangas — visur skleisti žinią apie Lietuvos nelaimes ir įgyti Jai kaip galint daugiau draugų. Šie žygiai buvo atlikti berniukų ir jaunuolių, kurių dažnas mažai Lietuvą beprisimena, su tokia energija ir pasišventimu, kad jais gali drąsiai didžiuotis visa lietuvių tauta. Džiamborėse lietuviai berniukai kalbėjo kitataučiams berniukams vien jiems suprantama berniukų kalba ir nuoširdumu, kalbėjo į tuos, kurie rytoj, poryt bus savo tautų likimą lemianti karta. Tokiais žygiais buvo pravesta mūsų tautinių reikalų propaganda pasaulinėje arenoje, į kurią joks mūsų veiksnys įsiskverbti nepajėgs, į ją atvėrė kelius mūsų skautiška uniforma.

Šiandien mūsų Brolijai prieš akis nauji uždaviniai. Ateinančiais metais Anglijoje bus jubiliejinė pasaulio skautų džiamborė ir sk. vyčių sąskrydis, taip pat tautinė JAV skautų stovykla, JAV-se. LSB, jausdama savo įsipareigojimus tautinės reprezentacijos srityje, rengiasi ir 1957 m. padaryti Lietuvai skautišką gerąjį darbelį.

Nelengva tai būdavo anksčiau atlikti, nes didžiausią finansinę naštą tekdavo pakelti patiems reprezentantams, jų tėvams ir skautų vienetams. Planingesniam šių žygių paruošimui LSB Vadija įsteigė prie savo Užsienio Skyriaus nuolatinį Džiamborės Fondą (DF), kuris finansuos visas mūsų Brolijos tarptautines išvykas, leis propagandinius leidinius apie Lietuvą ir jos skautus. Į šį fondą neš savo sutaupytus centus visi Brolijos nariai, nuo vilkiuko iki skautininko, ir vienetai pagal savo pajėgumą, bet pagrindinės paramos mes prašome iš savo bičiulių — rėmėjų. Kiekviena, kad ir mažiausia, auka bus laukiama su gilia padėka ir įsipareigojimu.

DF išd. adresas: Mr. A. Pocius, 295 Grey Str., Ont., Canada.

Lietuviai skautai emigracijoje iš savo pusės nepritrūks nei aukos, nei pasišventimo išnaudoti kiekvieną tarptautinę progą lietuviškiems reikalams.

Jų judrumas, išradingumas, gilus tautinis sąmoningumas, kovinga dvasia ir svetimų kalbų žinojimas, sujungti su Jūsų, mielieji bičiuliai, parama, ir ateityje atliks didelius darbus Lietuvai.

v.s. Stp. Kairys
LSB Vyriausiasis Skautininkas
ps. A. Banevičius
Užs. Skyr. Vedėjas
ps. O. Geăventas
DF Sekretorius

SYDNĖJAUS CHORAS

Dainuokit, kaip žemėj gyvenimas žydi,
Dainuokit, kaip krinta kovoj milžinai,
Dainuokit, kaip sielos pasauly paklydę,
Anapus, kaip saulės gyvens amžinai.

B. Brazdžionis.

Jau antri metai, šalia kitų lietuviškų organizacijų, gražiai tvarkosi ir veikia Sydnėjaus lietuvių choras. Kiekvieną sekmadienį bažnyčioje, tautinių švenčių, iškilmingų minėjimų metu, mes jį matome ir gėrimės gražiais jo pasirodymais. Jų dainos — mūsų dainos ne vieną lietuvį jaudina ir primina, kad ta gražioji daina, atvežta iš brangiosios Tėvynės, nėra dar pamiršta, ar išmainyta į svetimųjų mums peršamas. Mes, palikę savo kraštą, praradom viską, išskyrus tą dvasinį turtą, kuriuo mes visur ir visada galime didžiuotis, ne tik prieš savus, bet ir svetimuosius. Daina, kartais liūdna, o kartais ir džiaugsminga, mums primena mūsų gimtosios Lietuvos grožybes, ten pasilikusius ir kenčiančias mūsų seses ir brolius.

Sydnėjaus lietuvių choras atsikūrė 1954 metais birželio mėn. Prie choro organizavimo daug prisidėjo Pr. Sakalauskas, kuris rinko ir prašė dainą mėgstančius Sydnėjaus lietuvius įsijungti į naujai organizuojamą chorą. Pradžioje užsiregistravo, bet ne visi vėliau dalyvavo, 44 choristai išsirinko savo seniūnus: vyrų — K. Batūrą ir moterų O. Grosienę. K. Batūrai išvažiavus į Kanadą, dabar vyrų seniūnu yra J. Maksvytis. Pirmasis chorvedys buvo J. Gaižauskas, kuriam 1954 m. lapkričio mėn. atsisakius, choro vadovavimą perėmė jaunas ir energingas chorvedys Alg. Plūkas, šį darbą dirbąs ir dabar. Šiuo metu choras turi 40 choristų. Moterų choriščių daugumą sudaro vyresniojo amžiaus ir daugumoje ištekėjusios moterys. Nemaža dalis jų yra anksčiau dainavusios įvairiuose choruose, ansambliuose ir jų didelis patyrimas pagelbsti jaunesniosioms. Vyrams atstovauja daugiau jaunimas. Šių metų gegužės 5 d. įvyks choro krikštas, kurio metu choras duos naują programą.

Nors mūsų tremties sąlygos lietuviškam organizaciniam gyvenimui yra nepalankios ir sunkios, bet choras per šį laiką tvirtu žingsniu žengia į priekį. Sydnėjaus lietuvių visuomenės pasididžiavimas ir garbė yra choristų atliekamas darbas. Jie, neturėdami jokių pašalinių pajamų, patys apsimoka už repeticijoms naudojamą salę. Jie patys perkasi gaidas ir jas perrašinėja. Jie, nebodami nuotolių, laiko ir išlaidų, reguliariai du kartus savaitėje atvažiuoja į repeticijas ir sekmadienį mūsų lietuviškas pamaldas praturtina gražiomis giesmėmis. Choro gražus sugyvenimas yra pagrįstas tik didele meile lietuviškai dainai.

Praėjusiais metais, bekeliaudamas po pasaulį, Sydnėjuje lankėsi Čikagos lietuvių dienraščio "Draugo" redaktorius kun. dr. J. Prunskis, kuris, ilgesnį laiką negirdėjęs lietuvių, išgirdęs Camperdowno bažnyčioje gražiai giedantį mūsų chorą, buvo nepaprastai sujaudintas. O kiek kartų teko matyti ašaras akyse pas jautresnes širdies žmones, išgirdusius A. Vanagaičio "Nuliūdo kapais apsiklojus tėvynė", ar kitas jausmingas bei liūdnas dainas bei giesmes, giedamas mūsų choro.

Už šį gražų kultūrinį darbą Sydnėjaus lietuvių choras susilaukia didelio pritarimo. Jis yra nekantriai laukiamas pasirodant scenoje ir jo dainos visuomet palydimos karštais plojimais. Garbė jums lietuviškos dainos puoselėtojai! Jūsų darbas, nors finansiškai ir nedėkingas, Sydnėjaus lietuvių bus visuomet gražiai įvertintas, nes lietuviška daina yra ir bus tas dvasinis penas, tremtyje mums taip reikalingas.

"Mūsų Pastogė", norėdama duoti savo skaitytojams platesnių žinių apie gražiai veikiantį Sydnėjaus lietuvių chorą, kreipėsi per Jūsų bendradarbį į chorvedį Alg. Plūką, kuris mielai sutiko pasidalinti savo vargais ir džiaugsmais su "M.P." skaitytojais.

— Kaip sekasi darbas?

— Nors anksčiau ir turėjome keletą kritiškų momentų, bet šiuo metu choras tvirtai atsistojo ant kojų. Ypač man džiugu, kai matau gražų tarpusavio sugyvenimą. Tik šitai mus ir įgalina augti, stiprėti ir dažniau pasirodyti Sydnėjaus lietuvių visuomenėje per parengimus ir pamaldas.

— Ar choras numato dar plėstis?

— Su džiaugsmu galiu jums pasakyti, kad choras didėja, tiek savo narių skaičiumi, tiek savo repertuaru. Aateityje, jeigu tik pasiseks gauti kankles ir įtraukti daugiau dainą mėgstančių Sydnėjaus lietuvių, esame numatę chorą išplėsti į ansamblį.

— Kaip žiūri į jūsų darbą organizacijos ir paskiri asmenys?

— Chorui pritaria ir gražių žodžių girdime daug, bet materialinės paramos, kuri mums taip reikalinga, veik nėra. Mus parėmę yra tik Savanorių Kūrėjų Sąga, kuri, turėdama savo kasoj vieną svarą, jį mums ir paaukojo, už ką viso choro vardu jiems nuoširdžiai dėkoju.

— Ar nemanote duoti didesnio koncerto, ko Sydnėjaus lietuviai yra tikrai pasiilgę?

— Iki choro krikšto ne, bet po jo esame numatę Sydnėjaus lietuviams pasirodyti su platesne programa.

— Gal galėtumėte pasakyti savo pageidavimus ir linkėjimus choro dalyviams?

— Visais choristais esu labai patenkintas ir galiu didžiuotis jais, ypatingai už jų rūpestingumą ir sąžiningą repeticijų lankymą. Mano didžiausias noras ir troškimas yra padaryti Sydnėjaus lietuvių chorą tikrai augšto lygio ir, jeigu tektų kada su juo atsiskirti, kad su pasididžiavimu jį galėčiau perduoti kitam chorvedžiui.

Džiaugdamiesi gražiu choro darbu, Sydnėjaus lietuvių vardu mes linkime jam dar daugiau plėstis ir mūsų gražiąją dainą populiarinti savųjų ir svetimųjų tarpe.

A.L.

SIUNTINIAI Į VISUS KRAŠTUS

Greitai — Patikimai — Pigiai

GARANTUOTAS PRISTATYMAS, ARBA PINIGAI GRĄŽINAMI!

Išsiunčia eksporto firma turinti 10 metų patyrimą.

P. & B. SUPPLY CENTRE LTD.

8 A. THURLOE PLACE, LONDON S.W. 7, ENGLAND

Ilgametis patyrimas įgalina patarti kada ir kokias

MEDŽIAGAS, RŪBUS, AVALYNĘ, VAISTUS

ar kitas prekes geriausiai apsimoka siųsti.

Rašykite lietuviškai ir Jūs gausite atsakymą su kainoraščiu Jūsų gimtąja kalba (visos kainos žymimos anglų svarais).

SIŲSDAMI DOVANŲ PAKIETUS PER LONDONĄ, JŪS SUTRUMPINSITE JŲ KELIĄ Į KRAŠTĄ.

Juo Greičiau, Tuo Geriau!

GROŽINĖS LITERATŪROS PREMIJOS

Lietuvių Rašytojų Draugija tremtyje ajgaivino Nepriklausomos Lietuvos tradicinę valstybinę premiją, skirtą kiekvienais metais už geriausią grožinės literatūros kūrinį. Tokias premijas Lietuvoje skyrė Švietimo Ministerija, tačiau premijuotiną veikalą nutardavo speciali komisija, kurią sudarydavo rašytojų dr-jos, ministerijos ir kultūrininkų atstovai.

Tremtyje, Vak. Vokietijoje, rašytojų draugija, susitarusi su knygų leidėju, organizacija ar paskiru asmeniu, skiriančiu premiją, sudarydavo jury komisiją, kuri ir išrinkdavo tų metų geriausią grožinės literatūros veikalą, gi dabar, laisvajame pasaulyje pasklidę mūsų rašytojai laiškais pareiškia savo nuomonę, ir tokiu būtu Liet. Rašytojų Draugijos premiją gauna daugiausiai balsų už savo knygą gavęs rašytojas.

1955 m. Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos mecenatu buvo dr. kun. J. Prunskis, paskyręs 500 dolerių premiją, kurią laimėjo poetas Henrikas Radauskas už savo poezijos knygą "Žiemos daina".

H. Radauskas lietuvių literatūroje ne naujokas. Iki šiol yra išleidęs 3 poezijos rinkinius: "Fontanas" (1935), "Strėlė danguje" (1953) ir dabar premijuotoji "Žiemos daina" (1955), skoningai išleista V. Sauliaus Čikagoje. Už šį veikalą premija jam įteikta kovo 25 d. Lietuvių auditorijoje Čikagoje, per ta proga suruoštą literatūros šventę.

H. Radauskas yra gimęs 1910 m. Krokuvoje, baigęs VD Universitete lituanistiką. 1937 m. buvo Klaipėdos radiofono redaktorius, karo metais Valst. Leidyklos vyr. redaktorius. (j)

Liet. Enciklopedija

Liet. Enciklopedija buvo pradėta leisti Nepriklausomoje Lietuvoje. Šis didelis ir labai svarbus darbas nutrūko okupantams mūsų tėvynės laisvę užgrobus. Tremtyje tačiau Liet. Enciklopedijos leidimas vėl vykdomas. Ji leidžiama Amerikoje. Iki šiol yra atspausta 7 tomai, o 8-tasis jau baigiamas. Jis apims nuo Gr iki raidės pabaigos, H ir dalį raidės I. Taip pat baigiama redaguoti ir raidė K. Raidę K. redaguoja prof. J. Puzinas.

Visa ellė žymių kultūrininkų yra pareiškę, kad lietuvių tauta galės didžiuotis išleidusi savo Enciklopediją. Ji statoma šalia kitų didžiųjų tautų enciklopedijų. Liet. Enciklopedija turėtų rasti vietos kiekvieno kultūringo lietuvio knygų lentynoje.

Proga išbandyti savo jėgas

Kanados LB Kultūros Fondas, norėdamas paskatinti jaunimo literatūros ugdymą ir paties jaunimo literatūrinį auklėjimą, paskelbė jaunimo dramos (premija 500 dol.), jaunimo apysakos — legendos (300 dol.) ir vaikų (8-14 m.) literatūros (300 dol.) konkursas. Mašinėle rašyti ir slapyvardžiu pasirašyti vokai turi būti siunčiami iki 1957 m. sausio 1 d. šiuo adresu: KLB Kultūros Fondo Konkursui, 315 Brock Ave., Toronto, Ont., Canada. Dalyvauti kviečiami visi lietuviai rašytojai iš visų pasaulio kraštų. Veikalai gali būti parašyti ir poetine — eiliuota forma, bet savo turiniu turi būti lietuviškos dvasios, tinką tautiniam auklėjimui.

● Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos centro valdybon korespondenciniu būdu išrinkti: prof. Z. Ivinskis (gavęs 73 balsus iš 77 balsavusiųjų), dr. A. Liuima, vysk. V. Padolskis, dr. V. Balčiūnas, dr. J. Vaišnora ir prel. V. Tulaba. Į revizijos komisiją — prof. J. Eretas, doc. J. Grinius, E. Turauskas. Naujai išrinktoji c. valdyba pareigomis pasiskirstys balandžio pradžioje, kai prof. Z. Ivinskis grįš į Romą iš Baltų Instituto pirmininko pareigų Vokietijoje.

NESAKYK, KAD ESI IŠ LIETUVOS KRAŠTO, JEI NESKAITAI LIETUVIŠKO RAŠTO!

MŪSŲ PASTOGĖ

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Kovo 11 d. šauktas ALB Sydnėjaus apylinkės metinis susirinkimas neįvyko dėl visai mažo susirinkusiųjų skaičiaus.

ALB Sydnėjaus Apyl. Valdyba pakartotinai metinį susirinkimą šaukia balandžio 8 d., sekmadienį, Camperdowne. Jo pradžia tuoj po lietuviškų pamaldų.

Susirinkime valdyba patieks savo veiklos apyskaitą, bus renkama nauja valdyba ir aptarti aktualieji bendruomenės reikalai.

Šis susirinkimas yra labai svarbus, nes nesusirinkus pakankamam skaičiui tautiečių, Sydnėjaus centrinė apylinkė turės likviduotis. Todėl kiekvienas turėtų jausti moralinę pareigą atvykti į susirinkimą ir nevengti pareigų bendruomenės reikalų tvarkyme. (k.)

GRAŽUS PAVYZDYS

Kovo 26 d. Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Sydnėjaus sk. metinio susirinkimo proga, p.p. Marcinkienės, Bičiūno, Prašmuto ir kt. iniciatyva Vasario 16 Gimnazijai surinkta £ 17.17.10ž.

Pažymėtina, kad MLB Draugijos Sydnėjaus sk. susirinkimo išlaidas sutiko apmokėti iš savo kasos, gi visus surinktus pinigus pervedė Vasario 16 Gimnazijai.

Pinigus persiųsti paprašyta ALB Krašto Valdyba.

CAMPERDOWNO SAVAITGALIO MOKYKLOS

mokinių tėvų susirinkimas įvyks balandžio 8 d. (sekmadienį), 10 val. Bus renkamas tėvų komitetas ir aptarti kiti opūs mokyklos reikalai. Kviečiami dalyvauti visi šią mokyklą lankančių vaikų tėvai.

VELYKŲ PAMALDOSE

Camperdowne dalyvavo apie 500 ir Bankstowne per 200 tautiečių. Daug buvo atvykusių iš tolimesnių apylinkių ir kitų miestų: iš Melbourno, Canberros, Wollongongo ir kt.

Camperdowne, Velykų pirmos dienos pamaldų metu, Br. Kiveriui palydint vargonais, giedojo Algio Plūko vadovaujamas Sydnėjaus lietuvių choras. Kun. P. Butkus moterystei palaimino St. Kriuklį ir S. Petrukevičiūtę.

Rekolekcijas šiemet pravedė prieš 30 metų iš Lietuvos išvykęs, bet visai neblogai lietuviškai kalbąs, Tėvas Leonardas Paltanavičius, prieš kurį laiką iš Anglijos atvykęs į Australiją.

ATIDARYTA V. RATO GRAFIKOS PARODA

Balandžio 28 d., Bissietos meno galerijoje (70 Pitt St., Sydney) atidaryta dail. Vaclovo Rato grafikos paroda. Ją oficialiai atidarė Danijos gen. konsulas F. Henning Hergel. Atidaryme dalyvavo būrys lietuvių, australų ir kitų tautybių meno mėgėjai.

Parodoje išstatyta 30 grafikos darbų. Atidarymo dieną nupirkta apie 10 kūrinių. Jų įsigijo mūsų tautiečiai, lietuvišką peisažą konsulas F. H. Hergel ir kitų tautybių parodos lankytojai.

Paroda uždaroma balandžio 10 d. Atidara kiekvieną dieną, išskyrus šeštadienį ir sekmadienį, nuo 10 iki 5 val. vak. Balandžio 5 d., spec. lietuviams, paroda bus atidaryta nuo 6 val. vak. iki 8 val. vak. (j)

KAT. KULT. DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Balandžio 14 d. 5 val. (šeštadienį) 532 New Canterbury Rd., Dulwich Hill, Sydnėjaus Lietuvių Katalikų Kultūros Draugijos Valdyba šaukia metinį narių susirinkimą. Darbotvarkėje prezidiumo rinkimas, valdybos pirmininko veiklos pranešimas, iždininko pranešimas, revizijos komisijos pranešimas, valdybos ir revizijos komisijos rinkimai ir klausimai bei sumanymai.

Po susirinkimo bus pasilinksminimas — šokiai.

Lietuviška Lėlė

LAIMĖJO PREMIJĄ

Vakarų Auburno (Sydnėjuje) pradžios mokykla, š.m. kovo mėn. 22 d., surengė tą mokyklą lankančių berniukų ir mergaičių žaislų ir lėlių parodą. Šią mokyklą lanko keli šimtai mokinių, tad ir paroda buvo gausi eksponatais. Iš lėlių — nuotakų, namų darbo, tautiniais drabužiais, ištaigingiausiai išpuoštų, pigiausiai, keisčiausiai aprengtų, lėlių skyriai. Šalia pasipuošusių, su šydais ir gėlėmis, sėdėjo kuklios, iš laikraščių sulipdytais sijonukais lėliukės — taip gyvenimiška — kaip gyvenime, taip ir lėlių pasaulyje.

Tautinės gražuolės, susibūrusios ant atskiro stalo, margavo savo spalvomis: fidžietės ir kitų Ramiojo vandenyno salų atstovės, su žolių sijonukais, plunksnomis išsipuošusios indijonės, airės, tarsi kokios damos olandės ir kt. Tarp jų šypsojosi, iš visų ryškiausiai išsiskirianti, ir lietuvaitė — RASOS SLAVĖNAITĖS. Baltaplaukė, su galvos papuošalu ir kaspinais, sivinėtais marškinėliais, kiklikėliu, prijuoste ir sijonėliu. Už ją tad, kaip už gražiausią tautinę lėlę, Rasai Slavėnaitei ir pirmoji premija buvo paskirta. Šitas įvertinimas — ne tik lėlės savininkei malonus pasitenkinimas, bet sykiu ir propaganda Lietuvai — kiekvienas lankytojas su dėmesiu apžiūrinėjo gražiausią lėlę — lietuvaitę tautiniais drabužiais.

Lankytojas.

CHORO KRIKŠTAS

Sydnėjaus lietuvių choro krikštas įvyks gegužės 5 d., Macabean Hall, Darlinghurste.

Šiam įvykiui choras atsidėjęs repetuoja naujas dainas, kurias išgirsime krikštynų koncerte — baliuje.

PADĖKA

Užgavėnių Blynų — Kaukių Balius įvykęs 1956 m. vasario mėn. 11 d. davė 213 svarų 5 šilingus pelno. Talkininkams: p.p. L. Baltrūnui, J. Balčiūnui, Antanaičiui, B. Žiedui, B. Žvinakiui, G. Žvinakiui, V. Baltučiui, A. Šeikiui, Antanaitienei, Kalvaitienei, Pečinkaitienei, Kuncaitienei, Pumputienei, Kalpokienei, Šemienei, Klijienei, S. Balčiūnui, Gylienei, Krausui ir visiems kitiems, prisidėjusiems darbu ar auka prie šio baliaus pasisekimo, širdingai dėkoja.

Soc. Globos Moterų D-jos Komitetas.

Cabramatta

SAVAITGALIO MOKYKLOJE

Kovo 25 d. Cabramattos savaitgalio mokykla pradėjo mokslo metus. Mokyklos vedėjas Julius Veteikis, mokytojai — Aldona Ciniėnė ir J.A. Skirka. Po patikrinimo mokiniai suskirstyti į dvi grupes — moksle pažangesniųjų, kurie moka skaityti ir rašyti lietuviškai, ir pradedančiųjų (kurių yra nemažas būrys), nepažįstančių lietuviško rašto.

Į mokyklos atidarymą kaikurie mokyklinio amžiaus vaikai neatėjo. Mokyklos vedėjas ir mokytojai prašo tėvus, kurie savo vaikus negalėjo atvesti pirmąją dieną, atvesti juos balandžio 8 d. 11 val. Mokyklos adresas: Retired Sold/ Cabra — Vale Club, Prevenzies St., Canley Vale (2 min. nuo geležž. stoties).

Šiais metais mokyklai gautos patalpos yra labai patogioje susisiekimo atžvilgiu vietoje, todėl negali būti rimto pasiteisinimo, kodėl vaikai nelanko mokyklos.

Kad mokiniai stropiau mokytųsi ir mokyklos lankymas duotų apčiuopiamesnių rezultatų, yra nuspręsta šiais metais į mokymo darbą įtraukti ir tėvus. Vieną kartą per mėnesį, vienas ar kitas iš tėvų, pagal mokyklos vedėjo paruoštą programą, praves pamoką, tuo palengvindamas mokytojams tenkančią naštą, ir kartu patikrindamas mokinių žinias. Penki mokinių tėvai, jų tarpe ir Krašto Valdybos pirm. V. Skrinska, sutiko kartą per mėnesį pravesti pamokas Cabramattos mokykloje.

Linkėtina, kad gražiai pradėtas darbas ir bendros pastangos duotų geriausių vaisių.

MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETAS

Kovo 25 d. išrinktas Cabramatos lietuvių savaitgalio mokyklos tėvų komitetas pasiskirstė pareigomis šiaip: Ald. Ciniėnė, gyv. Cabramatoje, — pirmininkė, inž. J. Grudzinskas, gyv. Merylande — vicepirmininkas, P. Marašinskas, gyv. Wilavude, — iždininkas.

Tėvų komitetas numato šiemet surengti mokyklą lankančių mokinių ir jų tėvų pasilinksminimą, kurio metu meninę programą išpildys mokiniai, talkinami tėvų. Vakaro pelnas bus paskirtas mokyklos reikalams. Be to, tėvų komitetas žada surengti dar mokinių rankdarbių ir meno parodėles. Reikia tikėtis, kad kabramatiškiai mokyklos tėvų komiteto pastangas nuoširdžiai parems.

ALB Cabramatos Apylinkės Valdyba

š.m. balandžio mėn. 7 dieną, šeštadienį,

CANLEY VALE AUSTR. ATSARGOS KARIŲ SALĖJE
(2 MIN. NUO STOTIES) PREVENZIES GATVĖ, RUOŠIA

ŠOKIŲ VAKARĄ

Pradžia 7 val. vak., pabaiga 12 val. Bufete prieinamomis kainomis šalti užkandžiai ir alus. Malonius svečius linksmins gera kapela. Įėjimas 6 šil. Apylinkės Valdyba.

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

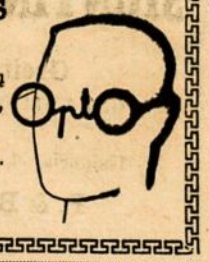

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

9th Floor, 109 Swanston St., Melb. C.I. Telef.
(Priešais Melbourno Town Hall.)
Centr. 1819

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.
Rockdale stotis. Tel.: LW 1220
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.
Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

PRANEŠAMAS ADRESAS

Ryšium su Sov. Sąjungos min. pirm. maršalo Bulganino ir kom. partijos sekretoriaus Chruščiovo vizitu, kuris įvyks š.m. balandžio mėn. 18 d., daug skaitytojų teiraujasi D. Britanijos min. pirmininko, ar užsienių reikalų ministerio adreso. Jiems šie adresai esą reikalingi siuntimui laiškų, kuriuose nori patiekti keletą klausimų, kuriuos prašys britų vadovaujančius politikus iškelti Kremliaus valdovams.

Tokius laiškus, kaip patiriama, rengiasi rašyti politiniai tremtiniai iš visų laisvojo pasaulio kraštų. Todėl ir mūsų tautiečių dalyvavimas šioje akcijoje nebūtų peiktinas dalykas. Tai būtų net moralinė pareiga neatsilikti nuo kitų. Bet tai, žinoma, laisvai apsispręs kiekvienas ir pasielgs, taip, kaip jam patinka.

Laiškai siųstini šiuo adresu:
**The Right Honourable
Sir Anthony Eden,
Prime Minister of the United Kingdom,
10 Downing Street,
LONDON.**

Vienas tautietis prisiuntė laišką, kuriame nurodo kokius klausimus prašys iškelti Kremliaus valdovams: 1. Laisvi rinkimai Lietuvoje. 2. Paleisti visus tremtinius lietuvius iš Sov. Sąjungos ir vergų stovyklų, grąžinant juos į Lietuvą. 3. Garantuoti, kad nebus persekiojami lietuviai gimtajame krašte dėl religinių ir tautinių nusiteikimų. 4. Grąžinti lietuvius vyskupus (vysk. Matulionį ir kt.) artimiausiu laiku. 5. Atitraukti sovietų kariuomenę ir slaptosios bei viešosios policijos pareigūnus iš Lietuvos. 6. Leisti laisvai įvažiuoti į Lietuvą Vakarų pasaulio žmonėms, bei vykti iš Lietuvos į laisvuosius Vakarus lietuviams.

Žinoma, kiti ir kitokių klausimų iškels. Ir, neabejotina, visi rašys rimtai, apgalvotai ir savo laiškus siųs oro paštu, apskaičiuodami, kad jie Londoną pasiektų balandžio 18-20 dienomis.

Oro paštu laiškai į Londoną keliauja 8 dienas.

ONAI BERTAŠIENEI

mirus, jos liūdinčią šeimą nuoširdžiai užjaučia
Adickai.

E. PALIŠKYTEI — KING

ir šeimai, mylimam vyrui ir tėvui CLIVE KING mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia
Giniočiai.

GERB. PALIŠKIUS,

jų mylimam žentui Clive — King mirus, giliai užjaučia
Giniočiai.

Dantistė

DAINA SILINŠ (latvė), B.D.S. (Sydney University) priima pacientus savo kabinete: **Room 9, Lindsay Building, 243 Hume Highway, Yagoona** (prie pašto).
Priėmimo laikas: Pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo ryto 9 iki 8 val. vak. Ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.

PATIKSLINIMAI

"M.P." Nr. 12 Adelaidės kronikoje įsibrovė netikslumų: į JAV išvyko ne dr. Kilikauskas, bet dr. Kilikonis su šeima. "Kaziuko popietę" liečianti žinutė buvo atspausta per klaidą.

Kabramatiškio Clive King mirties proga, jo žmonai pareikštose užuojautose, klaidingai įrašytas jos vardas. Turėjo būti ne Eugenijai, bet Emilijai Pališkytei — King.

Perthas

KŪRĖJŲ — SAV. SUSIRINKIMAS

Lietuvos Kūrėjų — Savanorių Pertho sk. susirinkimas, įvykęs kovo 4 d. buvo pradėtas Tautos himnu. Nauju pirmininku vienbalsiai išrinktas A. Klimaitis, kuris tarė gražų žodį, prisimindamas kovų laikus. Paskui buvo perskaityti aplinkraščiai ir aptarti einamieji reikalai.

Po susirinkimo buvo jauki arbatėlė. Nutarta pareikšti padėką ALB Pertho Apylinkės Valdybai ir visiems jai talkininkavusiems už tikrai gražiai pravestą Nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimą, kurio metu Pertho liet. kat. kapelionas kun. Kemešis atlaikė iškilmingas mišias ir minėjime dalyvavęs Pertho vyskupas pasakė įsidėmėtiną kalbą. Jis gražiai atsiliepęs apie lietuvius, kvietė visus melstis už taiką ir nenustoti vilties grįžti laisvon tėvynėn.

Vyskupui išvykus buvo S.K. paskaita ir meninė dalis.

B.B.

Melbourne

AKADEMIKŲ SKAUTŲ STOVYKLA.

Melbourno akademikai skautai ruošia atvelykyje 3-jų dienų akademinę stovyklą. Jie yra pakvietę dalyvauti visus Melbourno studentus ir augštesniosios technikos mokyklos, o taip pat ir mokytojų seminarijų studentus. Stovykloje bus keturi akademinio pobūdžio lituanistiniais klausimais pašnekėsiai.

MELBOURNO SKAUTŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ,

vadovaujama A. Karpavičiaus, yra pakviesta šios rūšies tautybių pasirodymui olimpiados metu. Šiuo metu dar tikros datos pasirodymui rengėjai nenurodo, bet žada tai pranešti iki liepos mėn. pradžios. Mūsų jaunieji šokėjai atsidėję ruošiasi, nes supranta įvykio rimtumą. Yra susidaręs komitetas, kuris imasi morališkai ir medžiagiškai šokėjų grupę paremti.

DĖMESIO

Pastaruoju metu vėl padažnėjo nusiskundimų, ypač Sydnėjuje, dėl netvarkingo "Mūsų Pastogės" pristatymo. Kai kurie prenumeratoriai nusiskundžia laikraščio negavę 2-3 savaites iš eilės.

Čia vėl pakartojame, kad "Mūsų Pastogė" yra atspaudžiama kiekvieną pirmadienį ir tą pat dieną atiduodama Sydnėjaus centriniam paštui. Sydnėjuje laikraštis normaliai turi būti gaunamas tos savaitės antradienį ar trečiadienį. Primename, kad laikraščio siuntinėjimas šiemet dar niekam nebuvo nutrauktas, net ir tiems, kurie už pereitus metus nėra pilnai atsilyginę. Todėl dėl laikraščio negavimo, ar pavėluoto jo pristatymo tėra kalti vietiniai paštai. Šiuo reikalu patartina pasikalbėti su laiškininkais ir jiems nurodyti, kad korespondenciją gaunate netvarkingai. Dar geriau kreiptis į savo pašto įstaigą. Užtikriname, kad visiems prenumeratoriams administracija laikraštį išsiunčia vienu kartu ir tvarkingai.

Šia proga primename, kad dar yra apie 100 skaitytojų, neatsilyginusių už pereitus metus, o taip pat nevisi yra susimokėję prenumeratą ir už šiuos metus. Prašome, ypač senuosius skolininkus, nedelsiant atsilyginti ir pratęsti prenumeratą 1956 m.

"Mūsų Pastogės" Adm.

PASIMATYMAS VAKARE

— IKI PASIMATYMO ŠEŠTADIENIO VAKARĄ LKF MELBOURNO SPAUDOS BALIUJE,— TARIA KAIMYNAS KAIMYNUI, BERNELIS MERGELEI, VISUOMENITIČIU SERGANTYSIS TOKIAM PAT KITAM BEVILTIŠKAM LIGONIUI.

Pajieškojimai

★ Pajieškomi Vilius ir Zenonas JANONIAI, atvykusieji į Australiją pirmuoju transportu. Turiu žinių iš motinos. Jie patys, ar juos žinantieji atsiliepkit adresu: Mrs. J. Dulko, 134 Chesnut St., Winnipeg 10, Man., Canada.

LIŪDU, ALGIMANTUI IR DANUTEI

Bertašiams,

brangiai žmonai ir mamytei mirus,
nuoširdžią užuojautą reiškia
LKF Geelongo Skyrius.

KALENDORIUS

BALANDIS		1956	.. APRIL
S	1	VELYKOS. Teodoras, Rngaudas, Dainora	
P	2	II VELYKŲ D. Pranciškus, Jagaubis, Rasa	
A	3	Ričardas, Vytenis, Irena	
T	4	Izidorius, Šilinis, Eglė	
K	5	Vincentas Fer., Rimvydas	
P	6	Celestinas, Danguolė, Sikstas	
Š	7	Epifanijus, Donatas, Minvydas	
S	8	Dionizas, Rimvydas, Ruklė	
P	9	Marija Kl. Dalia, Dangerutis	
A	10	Ezekielius, Mintautas, Matilda	
T	11	Leonas kent. Daugaila, Vykintas	
K	12	Julijus, Juratė, Girulis	
P	13	Zenonas, Bangpūtys, Algaudė	
Š	14	Justinas, Visvaldas, Didutė	
S	15	Liudvika, Anastazijus, Vilnius	
P	16	Bernadėta, Kalikstas, Giedrius	
A	17	Anicetas, Sigita, Karinis	
T	18	Apolonijus, Suvartas, Gražutė	
K	19	Simonas, Lazdonė, Nomgaila	
P	20	Teodoras, Seibutis, Gailutė, Agnė	
Š	21	Anzelmas, Skalvė, Dargenis	
S	22	Kajus, Zvaigonė, Visgailis	
P	23	Jurgis, Jūragis, Vaitiekus	
A	24	Fidelis, Vykintas, Gražvydė	
T	25	Morkus, Arėjas, Tyvaita	
K	26	Marcelinas, Vilūnė, Kaributas	
P	27	Zita, Aušra, Gotautas	
Š	28	Valerija, Rimgailė, Vitolis	
S	29	Robertas, Antonija, Sengaila	
P	30	Kotryna, Venta, Virbutas	

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KATALIKŲ KULTŪROS DRAUGIJOS

PASILINKSMINIMAS — VAKARAS

įvyks balandžio 14 d. (šeštadienį) 6.30 val.,

532 NEW CANTERBURY RD., DULWICH HILL.

Gros europietiškas orkestras. Veiks gausus bufetas.

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, Telef.: WB 1758, for the publisher Vytautas Simniškis, as President of the Australian — Lithuanian Community — 779 Elizabeth St., Zetland, Sydney, N.S.W. Telef. MX 2120